

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/453/2017/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

52/2018. (III. 8.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2017. október 27-én előterjesztett **panaszát** a 2018. március 8-án – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – Sz. Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem történt, valamint alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2017. október 27-én postai úton terjesztett elő panaszt a 2017. október 8-án vele szemben foganatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatban.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2017. október 8-án 10 óra és 11 óra között egy családi vizsállyra hívták ki a rendőröket, a panaszos és az unokája vitájára. Ez Sz. településen a V. utca 41/c szám alatt történt. A rendőrök nem viseltek „bilétát”, és nem igazolták magukat, továbbá nem volt náluk gumibot, sem pisztoly. A panaszos kérdése az, hogy „milyen rendőrök voltak ezek?”. A vita ékszerek miatt volt, vér nem folyt, a panaszos nem érti, hogy akkor milyen joggal avatkoztak bele a rendőrök a családi ügybe, mert a panaszos úgy tudja, hogy ezt nem teheték volna meg. A panaszos szívével volt műtve, lábai fájnak, bottal jár, 81 éves, ezért nem csodálja, hogy ki tudták lökni. A panaszos kérdése, hogy „a rendőr ruhában kik voltak”.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az illetékes rendőri szervtől, valamint kérte az ügygel kapcsolatos rendőrségi dokumentumok és a

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

konkrét kérdésekkel kapcsolatos rendőrségi álláspont megküldését. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) A küldés leírása szerint 2017. október 8-án 9 óra 50 perckor L. J. (a panaszos unokájának szomszédja) bejelentést tett, miszerint az épületben betörés van folyamatban, egy férfi akar bemenni. A bejelentő kiabálást hallott.

9 óra 53 perckor a panaszos lánya szintén bejelentést tett, miszerint idős édesapja bottal fenyegeti őket, „megőrült”, ezért rendőri segítséget kért.

A helyszíni intézkedés során Sátor6090 megállapította, hogy a panaszos lányánál megjelent a panaszos, aki D.ből utazott a fenti címre, azért, hogy visszakapja a felesége által évekkal korábban az unokának ballagási ajándékként vett gyűrűt. A panaszos lánya elmondta a járőröknek, hogy édesapja Parkinson kóros beteg, az orvosok rövid életidőt jósoltak neki, amit közöltek is vele. Ezen hírt megtudva a nagyapja teljesen megváltozott, össze-vissza beszél azóta, cselekedetei arra utalnak, hogy az állapotáról kapott hír nagyon megviselte. Azt is elmondta a panaszos lánya, hogy édesanyja már évekkal korábban elhalálozott. A panaszos a rendőrök jelenlétében elhagyta a helyszínt, megbékélt vele, hogy a kérdéses gyűrűt nem adja oda neki az unokája. Tettlegesség nem történt, betörésről szó sem volt, az az első bejelentő félreértése volt, így téves volt.

2) G. L. c. r. törzsszázlós és K. J. c. r. főtörzsszázlós 2017. október 8-án készült jelentésükben az alábbiak szerint foglalták össze az intézkedést.

2017. október 8-án 9 óra 57 perckor érkeztek a helyszínre, mivel onnan bejelentés érkezett, hogy az ott lakó hölgyet (a panaszos lányát) az édesapja zaklatja.

A helyszínen a panaszos a rendőröknek elmondta, hogy azért utazott fel D.ből vonattal, hogy az unokájától visszakérje az évekkal ezelőtt ajándékozott arany gyűrűket, melyeket elhalálozott felesége adott neki. Emiatt keveredtek szóváltásba, de a panaszos az aranyak nélkül nem akart elmenni.

A panaszos lánya a helyszínen elmondta, hogy édesanyja körülbelül 2 éve elhalálozott, és halála előtt néhány évvel két darab arany gyűrűt ajándékozott az ő lányának, azaz a panaszos unokájának. A gyűrűk a panaszos feleségének hagyatéki eljárásában nem szerepeltek. A panaszossal 2017. nyaráig semmi gond nem volt, sokat volt náluk Sz. településen, és ők is sokat utaztak le hozzá D. településre. 2017. júniusában azonban édesapjánál Alzheimer kórt diagnosztizáltak, és azóta kezelhetetlen, folyamatosan támadólag lép fel ellenük. Elmondta továbbá, hogy édesapja a járó botjával meg akarta ütni, de ez nem sikerült, sérülést egyikük sem szenvedett. Kérdésre közölte, hogy nem kíván magánindítvánnyal élni édesapja ellen.

A helyszínen a rendőrök tájékoztatták a feleket, hogy polgári peres eljárásban rendezhetik a nézeteltéréseiket, melyet a felek tudomásul vettek, és a panaszos a helyszínt elhagyta.

3) G. L. c. r. törzsszázlós 2017. december 4-én kiegészítő jelentést készített a Testület kérdéseinek megválaszolása céljából.

A jelentés szerint 2017. október 8-án két bejelentés érkezett a helyszínről, az első szerint a társasház egyik lakásába be akartak törni, a másik bejelentés szerint egy ott lakó hölgnél megjelent a nagyapja és zaklatta őket.

A helyszínen a rendőrök azt tapasztalták, hogy a panaszos a lánya nyitott bejárati ajtajához betette a lábát, és azt nem engedte bezárni. A panaszosnak a rendőrök köszöntek, bemutatkoztak neki, majd közölték vele, hogy honnan és miért jöttek. Az intézkedés alatt az összes kényszerítő eszköz (bilincs, gázspray, gumibot, löfegyver) a rendőröknél volt, továbbá a szolgálati jelvény és névtábla is az egyenruhájukon volt. A panaszosnak elmondták, hogy bejelentés érkezett, miszerint a házban betörés van folyamatban, később pedig egy másik bejelentés, mely szerint egy családtag fenyegeti a hozzátartozóit. A panaszos ekkor kivette a lábát az ajtóból, és a bent lévők bezárták azt. Miután a panaszos elmondta panaszát, a rendőr bekopogott a lakásba, közölte nevét, hogy honnan jött, és a bent lévők kinyitották az ajtót, majd beengedték a rendőrt, hogy őket is meghallgathassa.

A panaszossal ekkor kint maradt K. J. c. r. törzsszázlós, akinek a panaszos elmondta, hogy az elhalálozott felesége által az unokájának adott arany ékszereket szeretné visszakapni. A rendőr ekkor felvilágosította, hogy ebben az esetben polgári peres eljárás keretében szerezhet érvényt követelésének.

A lakásban tartózkodott a panaszos lánya és unokája, akik elmondták, hogy a panaszos minden előzetes tájékoztatás nélkül megjelent náluk délelőtt, és miután nem akarták beengedni a lakásba, a panaszos megpróbálta a nyitott ajtót benyomni, hogy bejusson az ingatlanba. Ezt úgy próbálták megakadályozni, hogy ketten belülről nyomták vissza az ajtót. A panaszos több alkalommal a nála

lévő járóbottal az ajtó résén megpróbált beütni, de ez nem sikerült neki, sérülést nem szenvedtek, orvosi ellátást nem igényeltek. Kérdésre elmondták, hogy nem kívánnak magánindítvánnyal élni a panaszossal szemben.

A rendőr fontosnak tartotta kiemelni, hogy a panaszosnál, lánya elmondása szerint 2017. júniusában Alzheimer kórt diagnosztizáltak, és azóta magatartása megváltozott, kezelhetetlen, dühkitörései vannak, illetve olyan dolgokkal szidalmazza a családját, amik meg sem történtek. Mivel a panaszost ezen okból kifolyólag nem tudták megnyugtatni, a rendőrség kihívását tartották indokoltnak.

A rendőr, miután meghallgatta a panaszos rokonait, kiment a lakásból. A panaszos és a másik intézkedő rendőr ekkor már a földszinten, a főbejáratnál várták őt. Ekkor ismételt felvilágosították a panaszost, hogy polgári peres eljárás keretében kaphatja vissza elhunyt felesége ékszereit. A panaszos a tájékoztatást tudomásul vette. A kérdésre, hogy szüksége van-e mentőre, vagy egy taxira, nemmel felelt, és a helyszínt lenyugodott állapotban elhagyta.

A panaszossal szembeni intézkedés során a panaszos betegségének tünetei szemmel láthatóak, és érzékelhetőek voltak, erősen zaklatott idegállapotban volt.

A rendőr megjegyezte, hogy mélységesen felháborítónak tartja, hogy egy jogszerű és szakszerű intézkedés után neki kell magyarázkodnia, egy olyan panasszal szemben, amely teljes mértékben valótlanságokat tartalmaz.

4) K. J. c. r. főtörzsszázlós 2017. december 4-én szintén kiegészítő jelentést készített.

A jelentés a korábbiakban ismertetettekhez képest kiegészítő információt nem tartalmaz.

IV.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről (továbbiakban: Rtv.) és a 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet a rendőrség szolgálati szabályzatáról (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és felelősség fejezetének a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, illetve XV. cikkében foglalt diszkrimináció tilalmát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vont-e intézkedés alá.

A panaszos beadványában előadta, hogy véleménye szerint a rendőrök indokolatlanul avatkoztak be a családi viszályukba, mert tudomása szerint a rendőröknek addig nem szabad közbelépniük, amíg „vér nem folyik”.

A rendőrségi tájékoztatás szerint a rendőri intézkedésre állampolgári bejelentés adott jogalapot. Két bejelentés is érkezett a rendőrséghez. Az első szerint betöréses lopás volt folyamatban, és kiabálást hallottak, a második bejelentés szerint a panaszos lánya szerint édesapja „megőrült”, bottal fenyegeti őket, és agresszíven viselkedik. A helyszínre érkező rendőrök megállapították, hogy sem bűncselekmény, sem szabálysértés nem történt, családi veszekedés alakult ki.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. A Szolgálati Szabályzat az Rtv. előírásait a következőkkel egészíti ki. A 9. § (1) bekezdése alapján a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy - jogszabály által meghatározott esetekben - helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki.

Az Rtv. 24. §-a szabályozza a rendőrség segítségnyújtási kötelezettségét. Az (1)-(3) bekezdések szerint „a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfutónak a tőle elvárható

felvilágosítást megadni. A magánérdekek védelme e törvény alapján csak akkor tartozik a rendőrség hatáskörébe, ha a törvényes védelem az adott körülmények között más módon nem biztosítható, vagy ha a rendőri segítség nélkül a jog érvényesíthetősége meghiúsulna vagy számottevően megnehezülne. A segítségnyújtás csak halaszthatatlan szolgálati érdekből tagadható meg, közvetlen életveszély esetén csak akkor, ha a segítségnyújtás miatt több ember élete kerülne közvetlen veszélybe.”

A rendőrségi tájékoztatás alapján megállapítható, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja merült fel, melynek ellenőrzése céljából jelent meg a helyszínen az intézkedő rendőri egység és vont a rendőrség alá a panaszost. Megállapítható, hogy a rendőrséghez érkezett bejelentések alapján intézkedési kötelezettség keletkezett a rendőrség oldalán, ennek tettek eleget a kiérkező rendőrök.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennáll-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

A Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy fennállt az intézkedéshez szükséges mértékű gyanú, ami által a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége keletkezett. A Testület kimondta tehát, hogy a rendőrök kellő jogalap birtokában jártak el és vonták intézkedés alá a panaszost, ezért nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

2) A Testület vizsgálta, hogy az intézkedő rendőrök eleget tettek-e azonosítási kötelezettségüknek.

A panaszos beadványában előadta, hogy az intézkedő rendőrökön nem volt „biléta”, nem igazolták magukat, továbbá nem volt náluk fegyver és gumibot, ezért a panaszosban felmerült, hogy „álrendőrök” voltak a helyszínen.

A rendőri tájékoztatás szerint a parancsnoki kivizsgálás megállapította, hogy az intézkedő rendőrök a jogszabályban előírt módon bemutatkozva, az intézkedés célját közölve kezdték meg az intézkedésüket, melynek során mindvégig segítőkészen viselkedtek. A rendőrök öltözete és felszerelése hiánytalan volt, minden szükséges ékítménnyel és kényszerítő eszközzel el voltak látva.

Az Rtv 20. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése kimondja, hogy a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről. A (3) bekezdés szerint a rendőr köteles - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni. A (4) bekezdés kimondja, hogy ha a rendőr egyenruhát visel, de az intézkedés során azonosító jelvénye nem látható, vagy azt nem viseli, akkor a ruházatán azonosító jelvényének számát jól láthatóan fel kell tüntetni.

Az Rtv. idézett bekezdése egyértelműen rendelkezik: az intézkedő rendőrnek az intézkedés megkezdése előtt egyebek mellett, a rendőri intézkedés eredményességét veszélyeztető körülmény hiányában nevét, és azonosító számát közölnie kell.

A Testület korábban már számos állásfoglalásban kifejtette, hogy az intézkedés formai kellékei közül csak azoknak az elmaradása tekinthető alapjogi sérelem okozására alkalmasnak, amelyek az érintett számára a későbbi jogérvényesítéshez esetlegesen szükséges információt hordoznak (pl. az intézkedő

rendőr kilétére, az intézkedés céljára vonatkozó közlés), míg azon kellékek (tisztelgés, köszönés, stb.) elmaradását, amelyek ilyen információt nem tartalmaznak, nem tekinti a Testület alapjogi sérelmet okozó mulasztásnak. A bemutatkozás elmulasztásának azért van alapjogi relevanciája, mert az adott esetben a panaszos panaszjogának gyakorlását utóbb megnehezíthette volna, ezért alkalmas lehet arra, hogy a panaszos oldalán alapjogsértést valósítson meg.

A rendőri és a panaszosi állítások között a rendőri azonosítási kötelezettség tekintetében olyan fokú ellentét feszül, amelyet a Testület – korlátozott eszköztárára és a bizonyítékok csekély voltára tekintettel – nem tudott feloldani. Ezáltal a Testületnek nem állt módjában a tényállás rekonstruálása, emiatt nem tudott megnyugtatóan állást foglalni az alapjog-sértés kérdésében sem.

Mindezekre tekintettel nem megállapítható, hogy a rendőrök az azonosítási kötelezettségüknek eleget tettek-e, azaz a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelme ebben a tekintetben nem megállapítható.

3) A panaszos beadványában tett egy megjegyzést, melyből arra lehet következtetni, hogy részrehajlónak tekintette a rendőri intézkedés foganatosítását. Elmondása szerint azért avatkozhattak be a rendőrök a családi viszályba, mert unokájának egy rendőr udvarol.

A rendőri álláspont szerint az intézkedés oka a rendőrségre érkezett bejelentések tartalma volt, nem pedig a részrehajlás bármelyik fél irányába.

Az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdése rögzíti a részrehajlásmentes intézkedés kötelezettségét: a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni. A részrehajlás nélküliség azt jelenti, hogy a rendőri intézkedés során a rendőr az érintett személyére tekintet nélkül bárkivel szemben köteles eljárni. A rendőri intézkedés során nemre, fajra, vallásra, politikai nézetre tekintettel különbséget tenni nem szabad, illetve ez a minőség a rendőri intézkedés megtételének vagy elmulasztásának alapja nem lehet.

A Testület ezen a ponton hivatkozik a Rendőri Hivatás Etikai Kódexében szereplő 5. pontra, amely szerint a „rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit előítéletektől és indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz kínzást, könyörtelen, embertelen vagy megalázó bánásmódot és ezt mástól sem tűri el. Empátiával fordul embertársai felé, védelmet és segítséget nyújt a rászorulóknak.”

A Testületnek nem állt módjában állást foglalni abban a kérdésben, hogy fennállt-e bármilyen ismeretségi kapcsolat az intézkedést kérő bejelentő és az intézkedést foganatosító rendőrök között. Az egyéb körülmények gondos mérlegelése kapcsán azonban a Testület nem talált olyan tény, körülményt, adatot, amely arra utalhatott volna, hogy a rendőri intézkedés részrehajló lett volna, és ezáltal bármely hátrány érte volna a panaszost. **Ezen körülményre tekintettel a Testület véleménye szerint a panaszossal szemben végrehajtott rendőri intézkedés nem volt részrehajló, így nem ütközött az Alaptörvényben rögzített diszkrimináció tilalmába.**

IV.

A Testület vizsgálata eredményeképp megállapította, hogy fennállt az intézkedéshez szükséges mértékű gyanú, ami által a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége keletkezett. A Testület kimondta tehát, hogy a rendőrök kellő jogalap birtokában jártak el és vonták intézkedés alá a panaszost, ezért nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. A Testület által nem volt eldönthető, hogy a rendőrök az azonosítási kötelezettségüknek eleget tettek-e, azaz a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelme ebben a tekintetben nem megállapítható. A Testület véleménye szerint a panaszossal szemben végrehajtott rendőri intézkedés nem volt részrehajló, így nem ütközött az Alaptörvényben rögzített diszkrimináció tilalmába.

Budapest, 2018. március 8.

Dr. Lukács Tamás

elnök

Dr. Kozma Ákos

elnökhelyettes

Dr. Wildner Domonkos

előadó testületi tag

Dr. Cservák Csaba

testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET